

Circa intellectum verborum legis 3. & 4. tit. 3. lib. 8. collect. Reg. prohibentium reconciliatis eorumque filiis & nepotibus officia publica.

QVÆSTIO LV.

VERO circa easdem leges Regias, dum prohibent, que los reconciliados por el delito de la heregia, ni los hijos y nietos de quemados, y condenados por el dicho delito hasta la segunda generacion por linea masculina, y hasta la primera por linea femenina, no puedan tener officios Reales publicos de honra, &c. de intellectu horum verborum?

In quo illud proculdubio planum est, nempe, eas procedere in filiis hereticorum in sua pertinacia decedentium; secus vero illos, quos emendatos esse constiterit, ac reincorporatos vnitati Ecclesie, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesie penitentiam recepisse, quam ipsi vel iam perfecterunt, vel humiliter prosecutioni eius insistant, vel parati fuerint ad recipiendam eandem. Horum enim filij etiam post crimen heresis nati incapaces minime sunt beneficiorum, nec officiorum publicorum; vt expresse decernit extat in cap. statutum el segundo. §. hoc sane, de heret. lib. 6. Rojas alios allegans de heret. 2. p. asserione 42. num. 337. & hoc benigna interpretatione legumlatoribus placuit, vt inquit D. Simanc. de iustit. Cathol. tit. 29. num. 15. & cum eo Igna. Salced. in addit. ad Bernard. Diaz in practice. crim. can. cap. 23. in nouis. sub num. 22. vers. id. item. ¶ vbi assignat rationem differentie graduum predictorum inter lineam virilem & femininam; vel quia deterior est infectio viri quam femine, maiori enim bono maius malum opponitur, sicut Aristot. docet lib. 8. Ethic. capit. 10. quoniam praestantior est sexus mas quam femina, & prima cause efficienti propinquior, vt ait Philo, lib. de virtutibus, nam quidquid femininum est imperfectum censetur, & subditum vt putatur magis quam agat, vel quia quemadmodum familiae dignitas, nobilitas, & honores descendunt in posterum a sexu virili, sic ex contrario longiore iacturam in eisdem soboles pati debeat pro delicto paterno.

Qua declaratio nostrarum legum etiam comprobatur ex textu, in cap. dixit Apostolus ibi. Qui errant & parati sunt corrigi nequaquam inter hereticos sunt computandi, & in cap. qui in Ecclesia ibi, sua pestifera dogmata emendare nolunt, sed defendere persistunt, heretici sunt, 24. quest. 3. in cap. ferrum 50. dist. ibi: quia iam incipit esse quod non fuit. Tria enim concurrere debent ad hoc vt quis dicatur hereticus consummatus. Primum falsa credulitas ex parte virtutis anime, sine potentia rationalis. Secundum peruersa voluntas in concupiscibili. Tertium impugnationis pertinacitas ex parte rascibili, vt tradunt DD. Paul. Grilland. in tractat. de heret. cap. 1. n. 5. Alphons. à Castr. lib. 1. de iust. heret. punis. cap. 7. vers. heretici asserentes, &c. Simanc. de iustit. Cathol. tit. 30. num. 3. Rojas de heret. vbi sup. asserit. 45. num. 363. Egid. Bossius in sua practice. crim. tit. de heret. in princ. Iulius Clar. §. heresis verbo, ad hoc Alphons. Guet. in Thesaur. Christian. relig. tit. de

heret. n. 2. & diximus latius sup. alia quest.

Ergo si lapsus semel in heresim ad fidem Catholicam reuertatur, vnitati que Ecclesie sit reincorporatus, & pro culpa predicta ad mandatum Ecclesie penitentiam receperit atque perfecterit, vel humiliter eius prosecutioni insilit, vel paratus fuit ad eam recipiendam, iam amplius hereticus dici non valet, ac proinde eorum filij, ac nepotes sub prohibitione nostrarum legum minime continentur, vt iure probat latissime licentiatu Polo aduocat. in sua allegatione iuris pro D. Pedro Ponce de Leon sobre el Condado de Baylen, impressa ann. 1594. inter alias iuris allegationes diuersorum pro eodem, fol. 5. cum sequentibus: & ante eum eandem principalem sententiam, & intellectum ad nostras leges Regias tenet, probat, ac constanter ex pluribus defendit Nauat. in suo consil. manuscript. pro nobilibus Sotelis Zamoren. hodie impresso per allegatione de Derecho en favor del dicho D. Pedro Ponce inter alias iuris allegationes diuersorum pro eodem, fol. 80. col. 1. cum segg. vbi optime exponit intelligit, atque declarat nostrarum hanc Regiam, ne obstat supradictis in sua generalitate, nempe, que inhabilita a los mismos reconciliados pero no a sus hijos: porque no dice a los reconciliados ni sus hijos, sino solamente los reconciliados, ni los hijos de los condenados, significando claramente que otra cosa se ha de decir de los hijos de los reconciliados: y que causa de auer parecido lo contrario a algunos a sido el auer leydo de corrida las dichas premias, y como hablan de los reconciliados, y de los hijos de los condenados, auer se los figurado que hablan de los reconciliados y de los hijos, y no mirar que hablan de los reconciliados, y de los hijos de los condenados, y no pensar que entender los de otra manera es decir que la moderacion del Papa Bonifacio en el dicho cap. statutum el 2. nunca auia lugar, ni considerat quanto mas razon ay de incluir a los mismos reconciliados que a sus hijos inocentes: y que decir lo contrario seria decir que los Reyes Catholicos quisieron derogar a aquella muy sancta declaracion del Papa in d. cap. statutum, que declara que los inocentes no padiesen sus honras por el pecado de sus padres, quando se convirtiesen, y no muriesen herejes pestiferos, lo qual sus Altezas no auian de querer hazer en manera alguna, y mas por el gran acato que siempre nuieron a la Sancta Sede Apostolica, quanto por el poder seglar en esta materia es menor que el Ecclesiastico, vt in cap. vt officio §. prohibemus, &c. statutum el 1. de heretic. lib. 6. y para derogarla era menester poder mayor cap. cum inferior, de maio. & obed. & Clemen. ne Romani, de electio. Tansi conuolue que uene por su duda esta conclusion, y que por clara la tiene el D. Simanc. y el Dean de Segonia, y Ioan Andr. Domin. Perusino, y la comus in d. cap. statutum el. 2. & vltra eum & sup. allegatos eam tenent Roj. in singul. fides 66. & Grat. in reg. 223. hereticus, & Cant. de heret. num. 11. 12. & 13. & eos referens sic declarat nostram I.D. Azcu. in d. l. 3. & 4. buis tit. 3. lib. 8. num. 28. & est communiter recepta sent. sine contradicteore alio in terminis praed. de simplici lapso reconciliato, vt affirmat idem Lic. Polo in alia eius iuris alleg. in corp. vbi supra, fol. 230. col. 1.

Neque obstat, quod eadem II. Regie loquantur de filiis condemnatorum, quos inhabitant vltque ad secundam generationem per lineam masculinam, & ad primam per lineam femininam: quia debent intelligi de condemnatis pertinacibus, non vero de reconciliatis & reincorporatis

poratis vnitati Ecclesie, & eorum filiis. Tum quia eadem II. hoc declarat, si quidem, vt perpendimus, dicunt quod inhabitant reconciliatos & filios condemnatorum, & non filios reconciliatorum, quos certum est, si vellet includere quod hoc exprimerent. Tum etiam, quia consulo hos omiserunt propter decisionem Pontificiam d. c. statutum 2. vt patet ex supradictis & in terminis.

Quod adeo verum esse affirmat Polo in vtroque loco sup. citat. vt procedat etiam in filiis lapsorum traditorum brachio seculari, quia etiam in his, dum pœnna penitentiae & conuertantur, filiorum pœna cessat, & ita inquit nouissime tenere in terminis. Henric. in sua sum. moral. lib. 4. tit. de irreg. c. 5. n. 4. Ecclesia namque ad iudicandum aliquem hereticum pro reincorporato in sua vnitati solum requirit quod se reducat & conuertatur etiam in vltimo vite spiritu, vt probat text. in cap. firmissime, de heret. ibi, bis hereticus schismaticus participabit de igne æterno, nisi ante finem vite Catholica fuerit reintegratus & reincorporatus Ecclesie, ad quod perperit illum text. Paul. Gil. de her. g. 5. n. 7. vers. ego autem. Quia extensionem latius comprobare nititur Polo vbi sup. fol. 6. que quamuis subtilis & colorata videtur, non ita certa est sicut procedens communis sententia, iuxta quam resoluimus nostras leges Regias minime comprehendere filios simplicium lapsorum, reconciliatorum, & reincorporatorum vnitati Ecclesie que quedam viuis impotentes aliqua penitentia, para que la cumplan: porque entregandolos al brazo seglar, aunque no sean relapsos, y se reconcilen y reincorporen en la vniada de la Iglesia, diuersa ratio militat, vt patet ex adductis pro secunda opinione, in quaest. statim sequenti. Et ideo non probat praedictam extensionem, & ampliationem, imò non bene sentio de ea, & contrarium ideo recte tener Canteram in suis quest. crim. c. 1. de heret. apostat. & c. n. 1. vers. sed est dub. num.

S V M M A R I V M.

- 1 Filij relapsi ad fidem iterum conuersi an comprehendantur sub dispositione II. 3. & 4. tit. 3. lib. 8. nou. coll. Reg.
- 2 Relapsus conuersus ad fidem an reputetur hereticus, & quoad quid?
- 3 Relapsus conuersus ad fidem quis dicatur?
- 4 Hereticum esse dicere, quod quis quamuis graua peccata commiserit non possit vsque ad mortem pertinere, & ad Ecclesiam redire, & numer. 5. & segg. vbi bene probatur, & num. 21. & 22.
- 9 Correctio legum in dubio est euadenda.
- 10 Extensio legis penalis non est facienda, etiam ex indomitate rationis, & etiam si fauor anime versetur.
- 11 Generalitas vnius legis distinguitur per aliam.
- 12 Lege antiqua loquente distincte, & secunda indistincte, per secundam non derogatur prima, sed secunda distinguitur per primam.
- 13 Verbum conuersus non est vniuersaliter intelligendum, quando profertur in materia, que per alia iura, vel aliam dispositionem esset restricta.
- 15 Indefinita quando equipollat vniuersali, & quando non?
- 17 Relapsus sine audientia Curia seculari tradandus Praxis Criminalis.

- 18 Relapsus que Sacramenta sint administranda?
- 23 Filij hereticorum post delictum patris nati ab ex eorum culpa dicantur puniti?

An dispositio II. 3. & 4. tit. 3. lib. 8. nou. collect. Reg. procedat in filiis relapsi iterum ad fidem conuersi?

QVÆSTIO LVI.

VERO vltimus circa easdem II. 3. & 4. tit. 3. lib. 8. nou. collect. Reg. an carum prohibita decisio procedat & locum habeat in filiis relapsi iterum ad fidem conuersi? Et quidem vltis grauissimis videtur adhuc filios relapsorum penitentium minime esse incapaces beneficiorum & officiorum publicorum ac per consequens ipsos non comprehendendi, nec intellectos esse sub prohibitione iuris Canonici, & nostrarum legum Regiarum, nec subiacere earum pœnis.

Quamuis enim ipse relapsus, qui se conuersum esse dicit, reputetur hereticus quantum ad hoc vt ei non parcat in vita temporali cap. ad abolendam, §. illos, de heret. c. super eo, de heret. in 6. attamen postquam cessit Catholicus non debet reputari hereticus, quoad alios effectus: cum enim nouissima iura disponant, quod relapsi etiam si conuertantur tradantur Curie seculari, nec decident quoad alia pœna, que imponuntur ratione heresis, habeant locum in illo casu, antiqui canones reuersis fauentes in q. praeced. citati remanere videntur incorrecti quoad alias pœnas, maxime ad liberandos filios, qui cum ex alieno delicto puniantur, benigna est circa eos interpretatio facienda, vt in terminis probauit Dominicus de Sancto Gemin. in cap. statutum el segundo §. hoc sane, num. 2. de heret. lib. 6. quem sequitur Reperitorium Inquisit. verbo filij, §. nuic videndum, vers. sed circa praed. Simanc. de Cathol. iustit. tit. 29. n. 17. Paris. consil. 2. num. 188. & 190. lib. 3. Quam etiam opinionem esse magis iuri consonam testatur Hubertin. Locatus in iudic. Inquisit. fol. 108. vers. filij, num. 5. Villadieg. in tract. de heret. g. 23. Montalu. in l. 2. tit. 26. p. 7. vers. est ergo conclusus, & Decanus Segouen. in tract. de heret. c. 18. Et eam sequitur & probat Canteram in suis questionibus crim. c. 1. de heret. Apostat. & c. n. 13. pag. 372. cum sequenti, dicens ita vidisse pronuntiatum in Inquisitione Conchensi, & quod est verior de rigore iuris, & fundamentum contrariae opinionis falsum, quem refert & sequitur D. Ioan Vela de pen. delict. cap. 14. de heret. vers. deinde & 2. in fi. pag. 61. in fi. Et haec opinio magna veritas visa fuit Nau. in suo consil. manuscript. hodie impresso inter iuris allegationes diuersorum pro D. P. Ponce de Leon, fol. 80. col. 2. vers. lo tercero ibi, mas digo, &c. eandem dicit vltiorem & maiori numero autorum comprobata lic. Polo inter praed. iuris allegationes pro eodem D. P. Ponce, fol. 8. col. 1. cum sequentibus, vbi eam late probat, & conatur respondere nostris legibus, quae contrarium videntur probare indistincte in filiis condemnatorum, & iterum idem author in sua secunda iuris allegatione ibid. inserta fol. 230. col. 2. vers. y lo que Ioan Andrez, vbi hanc dicit magis communem opinionem, nisi fallitur profecto tanquam partis aduocatus, vt infra dicemus.

Quæ prima sententia ex eo quoque potissimum potest comprobari fundamento, quia reconciliatorum filij non comprehenduntur sub dispositione, & poenis nostrarum. Vt probauimus q. præcedenti. ¶ At reconciliatus dicitur qui conuersus fuit ad fidem & hæresim abnegauit, licet relaxetur brachio seculari, quia vltimus finis Ecclesiæ est, vt hæreticus conuertatur, & pertinax non decedat: quare receptum est eum admittendam gremio & vnitati Ecclesiæ reincorporandû si semper velit emendari, & paratus sit recipere poenitentiam ad mandatum Ecclesiæ etiam post sententiam, vt docet Abb. in c. excommunicamus, n. 10. vers. extra glossam de heret. Et hæc opinio est mitior & magis communis, vt resoluimus sup. alia quest. sup. secundam partem l. 1. huius tit. & vltra ibi citatos eam tenet etiam Franciscus Squillac. in tract. de fide Cathol. cap. 29. Burlat. qui plures refert, & communem esse refertur consil. 14. n. 3. i. Paul. Grilland. de heret. q. 5. n. 7. vers. ego autem, per textum in cap. firmissime, de heret. idem probat Zanchin. de heret. c. 16. n. 4. dicens quod etiam si quis conuertatur post sententiam, & tradatur Curie seculari, ipsa tamen Ecclesiæ admittit prædictam conuersionem, & recipit ad Ecclesiasticam Sacramenta, & absoluit ab excommunicatione, quæ hæreticus tenebatur astrictus d. cap. super eo, de heret. lib. 6. optime Syluest. in Summ. verbo, hæresis. 7. 1. 1. ibi: Quia conuersionem esse ante sententiam vel post nihil interest, sed dumtaxat attenditur veritas conuersionis, quæ quocumque tempore fiat credenda est, & ea interueniente hæreticus reintegratur mystico corpori Ecclesiæ, quod consistit in Sacramentis, vt inquit Ioann. Lup. Senior in tractat. de heret. cap. 18. idque constat ex forma absolutionis, quæ fit in huiusmodi casibus Inquisitionis. ¶ Et inquit Oldra. consil. 27. i. in principio, quem sequitur Decius consil. 137. n. 2. hæreticum esse, dicere quod quis quantumvis graui peccata commiserit non possit vsque ad mortem penitere, & ad Ecclesiam redire, & quod qui contrarium asserunt ipsius Ecclesiæ clausa despiciere videntur cap. ponderet. 50. dist. optimus textus in e. h. qui 16. q. 6. ibi. Misericordiam Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora diffinire, apud quem nullas patitur venia moras conuersio, dicente Spiritu Dei per Prophetam, cum conuersus ingenuerit tunc saluus eris, &c. 18. Ezech. ¶ In quacumque hora peccator fuerit conuersus, omnium iniquitatum, quæ operatus est, amplius non recedat labor: & salutem homini admittit, qui cum ad subueniendum sufficere, vel in momento posse non credit. ¶ Vera ergo ad Deum conuersio in vltimis positorum, mente potius est existimanda, quam tempore, vt inquit Cælestin. Papa epist. 2. ad Episcopos Gallie, cap. 2. refertur in cap. agnouimus 26. quost. 6. extant pulchra verba in proposito D. Cypriani in sermone de cæna Domini in hunc modum. ¶ Sed in eodem articulo temporis cum iam anima festinet ad exitum, & egrediens ad labia spirantis emergerit, poenitentiam elementissimi Dei benignitas non aspernatur, nec seruum est, quod est verum, nec irremissibile, quod voluntarium, & quacumque recessitas cogit ad poenitentiam, nec quantitas criminis, nec breuitas temporis, neque horæ extremitas, neque vitæ enormitas excludit à venia. Et hæc conuersio animæ est, quæ reincorporat delinquentem vnitati Ecclesiæ, quamuis Curie seculari traditus fuerit, sicut videmus contingere in cæteris delinquentibus, qui vltimo supplicio puniuntur, vt inquit Siman. d. iii. 19. n. 17.

Dum vero nostra l. regia 3. loquitur de los hijos y nietos de los quemados y condenados por el delito de heresia, que no puedan tener officios publicos, &c. Videtur intelligenda de los hijos de quemados y condenados, que son pertinaces hereses, pero no de los reconciliados, vt in prima parte legis per omnia supradicta in præcedentibus questionibus, & ne aliàs inducatur iuris communis Pontificij correctio, nempe d. cap. statuum 2. §. hoc sane, de heret. in 6. quoniam, & eiusdem l. in principio, dum solum excludit ab officiis publicis hæreticos reconciliatos, non vero eorum filios, sed relapsus reconciliatus est huiusmodi: ergo ipse tantum, non vero eorum filij excluduntur ab officiis publicis, & honoribus per nostras leges 3. & 4. ¶ Quod autem correctio in dubio sit euitanda l. 1. c. de infir. doi. cap. cum expediat, de elect. lib. 6. cum infinitis vulgaribus, & tradit Molina. de Hispanor. primogen. lib. 3. cap. 13. numer. 41. & Micus de maiorat. 1. parte quæst. 1. numer. 41. & est commune omnium assensum, præmaxime, quia lege nostra regia tertia aliter intellecta, non solum esset correctoria, sed etiam pœnalis. ¶ Quo casu etiam si eadem adesset ratio (quod negatur) extensio non esset facienda iuxta gloss. in Clement. es qui, verbo eiusdem, de atat. & qualir. citat plures Crauet. de antiquit. tempor. 4. p. numer. 85. Dominic. in cap. 1. de tempore. vltim. lib. 6. numer. 9. vbi dicit procedere etiam si versetur fauor animæ.

Nec præcedentibus obitare videtur generalitas nostræ leg. 3. ibi, ni los hijos y nietos de quemados, y condenados por el dicho delito, quæ comprehendere videntur filios & nepotes relapsorum poenitentium, quandoquidem relapsi, vt prædiximus, non obstante sua poenitentia concreantur. Nam responderi potest, quod licet lex generaliter loquens generaliter debet intelligi iuxta legem de pretio cum siml. ff. de public. in rem actio. nihilominus intelligi, ac distingui debet per alia iura, præcipue d. §. hoc sane. ¶ Non enim inconuenit, quod generalitas vnius legis distinguatur per alteram, vt passim videmus in iure nostro, & ex pluribus probat Corneus consil. 8. numer. 9. lib. 2. & consil. 180. numer. 3. lib. 3. & consil. 155. in principio, versio. præterea lib. 1. Patiti. consil. 106. numer. 44. lib. 1. & consil. 105. numer. 23. & consil. 75. numer. 20. & consil. 68. numer. 81. lib. 4. Soehn. consil. 119. numer. 20. lib. 1. Carol. Ruyn. consil. 2. numer. 3. vbi dicit hoc procedere, quamuis lex sit multum præcisa; Laurent. de Pinu. consil. 4. numer. 31. Molin. lib. 3. cap. 7. numer. 9. & ante eos Bald. in l. omnes populi, numer. 16. column. 8. versio. tertio modo, ff. de iust. & iur. ¶ Dicens quod si lex antiqua loquitur distinctè, & 2. indistinctè, per secundam non derogatur primæ, sed secunda distinguitur per primam, refert & sequitur Corn. consil. 199. numer. 67. lib. 2. Decius in l. fin. numer. 3. ff. de edend. Ruyn. consil. 135. numer. 7. lib. 3. Ceph. consil. 18. numer. 40. lib. 1. Vincent. de Franche. decis. 149. numer. 14. ¶ Et inquit Dominicus consil. 92. n. 9. quod verbum vniuersale non est vniuersaliter intelligendum, quando profertur in materia, quæ per alia iura, vel aliam dispositionem esset restricta. ¶ Et inquit Oldra. consil. 148. numer. 7. nullum verbum adeo vniuersale, aut indistinctum esse, quod ex consideratione debeat circumstantiarum non debeat ciuilitate intelligi, & limitationem recipere, sequuntur plures relati per Ioann. Neuzanc. consil. 40. numer. 12. Chacheran. decis. 169.

decif. 169. numer. 9. Ergo verba prædictæ nostræ l. regie de los quemados y condenados por el dicho delito, quamuis generalia & vniuersalia, limitari, interpretari, ac intelligi debent de los quemados y condenados pertinaces, y no de los reconciliados. ¶ Licet enim indefinita æquipolleat vniuersali, & comprehendat aliàs omnes casus, non tamen eos comprehendit, quando est diuersa ratio in aliquo particulari, vt tenet Dynus in proem. de regul. iuris lib. 6. numer. 8. Bart. in l. pluribus numer. 6. versio. sed certe, ff. de legat. 2. & in l. Cæsar. numer. 17. ff. de public. & vellig. & alios citans Crauet. in quodam consilio posito post decif. 122. Senat. Pedem. numer. 8. Sed quod sit diuersa ratio in filiis relapsorum poenitentium, quam in filiis pertinacibus, est decium in d. §. hoc sane: & generalitas legis cessante ratione restringitur secundum Abb. consil. 44. col. 3. numer. 3. versio. & hoc communiter, lib. 2. sequitur Crauet. consil. 3. in prin. Cephal. consil. 76. numer. 88. lib. 1. Sylan. consil. 56. numer. 17. lib. 2. & ita Burg. de Paz in l. 2. Tauri, dixit nostram hanc legem idem probare quod dicit §. hoc sane. Sed & alia adduci possunt pro hac l. par. in fauorem filiorum relapsorum poenitentium, vt minimè comprehendantur sub prohibitione nostrarum legum regiarum; imo libere remanere videantur iuxta distinctionem dicti §. hoc sane. ¶ Nihilominus tamen contraria opinio aduersus filios horum relapsorum quamuis poenitentium & reconciliatorum, vt minimè liberentur per decisionem dicti §. hoc sane, sed imo comprehendantur sub prohibitione nostrarum legum, verior & communis est, ac proinde in praxi tenenda & obseruanda, ex sequentibus. Primò, quia textus in dict. §. hoc sane tantum excipit filios & nepotes illorum, quos emendatos esse constitit, & reincorporatos Ecclesiæ vnitati, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ poenit. receperit, &c. Itaque duo vel tria copulatim requiruntur: & interuenire debent, 1. quod constitit eos emendatos esse, 2. quod sint reincorporati vnitati Ecclesiæ, 3. quod pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ poenitentiam receperint, &c. Hæc autem omnia semel tantum lapsis conueniunt, & sic illis, qui vltimo supplicij poenam euadunt, quia non traduntur brachio seculari non vero relapsis: ergo horum filios non liberat textus ille, sed tantum illorum. Antecedens probatur, ¶ quia relapsi sine audientia curiæ seculari traduntur, etiam si sint emendati, textus expressus in d. c. ad abolendam, §. illos quoque, de heret. Illos quoque (inquit Summus Pontifex) qui post abiurationem præfatis erroris, vel postquam se (vt diximus) proprii Antistitis examinatione, purgauerint, deprehensi fuerint in abiurationem hæresim recidisse, seculari iudicio sine vlla penitus audientia decernimus relinquendos, & infra: textus etenim clare idem probans in cap. super eo, de heret. lib. 6. ibi: Si deprehensi fuerint in abiurationem hæresim recidisse, seculari decernuntur iudicio sine vlla penitus audientia relinquendi, quamuis eis (si postmodum poeniteant, & poenitentia signa in eis apparuerint manifesta) Sacramenta poenitentie & Eucharistia non sint deneganda, humiliter petita. Ergo textus in d. §. hoc sane non loquitur in relapsis poenitentibus, quia hi non dicuntur reincorporati vnitati Ecclesiæ, sed tantum in lapsis semel, qui si emendati fuerint, reincorporantur eidem vnitati Ecclesiæ. Illi namque dicuntur proprie Ecclesiæ reincorporati, qui per Inquisitores absoluti &

in gremio Ecclesiæ per debitam absolutionem & obedientiam reducti, vt iniunctam poenitentiam peragant, admittuntur: quod cum relapsi non possit conuenire, non poterit eorum filiis accommodari dispositio d. §. hoc sane. ¶ Secundò hæc eadem sententia probatur ex eodem §. hoc sane, dum dicitur in eo: & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ poenitentiam recepisse, &c. quia hæc poenitentia publica de mandato Ecclesiæ ponitur tantum lapsis, quibus remittitur poena ignis, & vita condonatur, vt pater: quia poenitentiam debent adimplere, vel humiliter prosecutioni eius insistere, aut paratos esse ad recipiendam eandem, vt inquit textus in sui fine: relapsi sine vlla penitus audientia seculari decernuntur iudicio, vt supra; ergo, consequentia patet. ¶ Tertio eadem nostra & communis sententia non parum astruitur ex eo, quod et si relapsi penitus non sint deneganda Sacramenta poenit. ac Eucharistia, si humiliter petantur, vt in d. cap. super eo inf. (quamuis hodie de consuetudine relapsi non datur Sacramentum Eucharistia propter periculum, quod posset obuenire ex alteratione quam recipit relaxandus) nihilominus tamen remanent traditi, aut relicti iudicio seculari, vt igne statim concrementur, vt in dictis iuribus, & habet communis praxis. Sicque quantum ad forum exterius remanent puniri ratione relapsi, vt illis sit poenitentia & alius exemplum; licet quoad forum interius, & sic quoad Deum proficiat sibi sua poenitentia, & ideo eis administri præcipitur præd. Sacrament. si humiliter petantur: ergo ita etiam quoad forum exterius filij eorum puniri debent infamia patris. ¶ Quarto etiam probatur ex lit. plana nostræ l. 3. absque suppletionem & su baudiis intellectibus, nempe in 2. par. dum dicit, mandamus que los reconciliados por el delito de la heresia y apostasia, nempe de illis, qui curiæ seculari puniendi non relinquuntur, aliàs namque opus non erat dicere, quod hi officia publ. &c. obtinere possent. Patet etiam ex 2. p. eiusdem l. statim sequenti, ibi: Ni los hijos y nietos de quemados y condenados por el dicho delito. Ex hac namque coniunctione & littera patet in priori parte loqui de illis reconciliatis, qui non eorum mbutuntur, & sic de lapsis tantum poenitentibus: hi autem soli, non vero eius filij inhabiles à l. regia reddunt, ad officia publica. In 2. autem p. excludit filios & nepotes de quemados y condenados por el dicho delito, non vero ipsos condemnatos, quia opus non erat eos inhabilitare, cum concremari sint, vel cremari debeant prout hæretici lapsi pertinaces, & relapsi etiam poenitentes. Ergo prohibitio hæc clare comprehendit filios & nepotes, iuxta enumerationem graduum nostræ l. vtrumque nempe lapsorum pertinacium, & relapsorum etiam poenitentium, cum tam hi, quam illi comburendi sint. Ipsos autem semel lapsos, reincorporatos tamen vnitati Ecclesiæ, excludit ab officiis publicis, quia viuui relinquuntur cum publica poenitentia ad mandatum Ecclesiæ imposita: eorum tamen filij & cæteri descendentes minimè prohibentur à iure Canonico, nec à nostris legibus habere officia publica & beneficia: imò expresse indulgetur eis vt possint ea habere & obtinere in d. §. hoc sane, & in nostrâ l. 3. citata idem eis permittitur, quandoquidem eis non prohibetur, sed filiis tantum de quemados y condenados por el dicho delito.

Et hic est verus & planus sensus dicti §. *hoc sanè*, & nostræ l. Regiæ: quem & hanc secundam opinionem in terminis tenet glossa in d. §. *hoc sanè*, verbo *reincorporatos* dicens, quia lapsi fuerant simpliciter, non relapsi, quam sequuntur ibi Ioan. Andr. & Francus, n. 4. & Franciscus Pegna in addit. ad directorem, in 3. p. *directory*, scholio 157. pagin. 181. tamen fateatur esse gravissimam questionem & non definitam & quod eget Pontificia declaratione: eandem sententiam sequitur D. Simancas sibi contrarius in *Enchirid. titul. 63. num. 7.* prout eum refert probans etiam hanc assertionem Ioan à Rojas de heret. 2. p. *asserione* 42. num. 336. cum duobus sequentibus. Et hæc opinio videtur communis & servatur in practica secundum D. Canter. *vbi supra*, licet ipse priorem sequatur. Hanc secundam sequitur etiam Ignat. Salced. in addit. ad pract. Bernardi Diaz dicto cap. 23. num. 22. melius Zanchin de heretic. cap. 28. num. 3. & 4. part. 2. & Hoxed de incompatib. benef. 1. part. cap. 24. num. 1. Azeved. in addit. ad Curiam Pisan. lib. 1. cap. 12. num. 8. prout eos refert idem in lege 3. & 4. num. 26. & 27. titul. 3. lib. 8. *nouæ volent. Reg.* & nouissime Inquisitionis lib. 3. de accusat. in causis fidei, num. 206. cum sequenti, pag. 834.

Et hæc secunda sententia meo iudicio est longè verior & iuri Pontificio magis conformis, & praxi recepta.

21. Quæ retenta non obstant fundamenta contraria supra pro prima adducta, quia ex supradictis iam diluuntur: sed nihilominus singulis per ordinem respondebimus.

Ad primum, quod habet, hæreticum semper esse recipiendum ad gratiam Ecclesiæ, atque unitati eiusdem reincorporandum, etiam post sententiam & quocumque tempore ingemuerit, miseriamque impiorauerit, respondemus procedere quoad forum poli, & sic saluationem animæ, & vt ei Sacramenta penitentia & Eucharistia exhibeantur, si fuerint humiliter petita, secus quoad forum fori vt cauetur in cap. super eo. de heret. lib. 6. & constat ex autoritatibus supra pro contraria parte adductis. Ita respondet Tiber. Decian. in 1. tom. tract. crimin. lib. 5. cap. 56. num. 7. fol. 263. col. 1. vbi citat S. Thom. 2. 2. *quest. 11. art. 4.* & inquit quod Ecclesia militans semel tantum parcat hæreticis propter gravitatem delicti: nam si venia sæpius daretur, occasio delinquendi præberetur, & sic tota Ecclesia conturbaretur.

22. Sed neque quoad forum fori contradicit auctoritas Pauli ad Titum tertio cum dicit, *hæreticum vnum post primam & secundam admonitionem deuitam* nam vt inquit Alphons. à Castro lib. 2. de iust. heret. punis. cap. 2. corruptè legitur, alij textus habent, hæreticum hominem post vnam correctionem deuita. Et præterea, quia vt ipse Castro inquit, Paulus eo in loco non loquitur de illo, qui postquam ab aliqua hæresi recessit, ad illam aut alteram rediit, sed de illo, qui in eadem hæresi persistit, quam semel atque iterum admonitus, si tamen ipse resipisceret & iterum relaberetur, quid agendum de eo Paulus non desinit. Tertio respondet Decian. *vbi supra* n. 15. quod ibi loquitur Paulus de admonitione extraiudiciali & de iudicio priuato, non de admonitione iudiciali & iudicio publico, prout nos loquimur, vt ibi latius prosequitur declarando auctoritatem prædictam Pauli.

Secundum de correctione iuris vitanda etiam corrigitur quia hæc materia hic non conuenit, cum

dictus §. *hoc sanè* solum agat de lapsis simul tantum reconciliatis, vt probauimus, prout loquitur etiam lex nostra regia 3. in principio, non vero de relapsis: & sic nulla datur correctio per secundam partem eiusdem legis ibi, *ni los hyos, y nietos de los quemados y condenados por el dicho delito*, dum loquitur de filiis hæreticorum pertinacium, vel relapsorum etiam penitentium.

Tertium de lege generaliter loquente, quod debeat intelligi & distingui per alias antiquas, verum esse fateor: attamen in specie nostra nihil conuenit: quoniam dictus §. *hoc sanè*, non agit de relapsis penitentibus, sed tantum de reconciliatis & reincorporatis vnitati Ecclesiæ, & sic de lapsis tantum penitentibus, vt probauimus: ergo nulla lex antiqua, nec alia est, quæ filios lapsorum penitentium liberet à prædicta infamia & inhabilitate. Quinimò idem §. *hoc sanè*, eos inclusos reliquit in sua prohibitione antiqua, prout antea erant, cum ipsos ab ea non exemerit, sed tantum filios lapsorum penitentium, & nostra lex 3. literaliter illos comprehendat, & hos, scilicet filios lapsorum penitentium non condemnat. Fit igitur ex hoc, vt idem probet nostra lex quod dictus §. *hoc sanè*, in eum nempe sensum, quod filij lapsorum penitentium iuxta formam textus in dicto §. *hoc sanè*, non comprehendantur sub prohibitione iuris, nec inhabilitentur ad beneficia Ecclesiastica & officia publica, atque honores, sed patet eorum tantum, nec non & filij hæreticorum pertinacium, vel relapsorum quantum penitentium, cum tam hi quam illi tradantur brachio seculari puniendi. Merito igitur vt eorum filij iuxta gradum distinctionem, de qua in his iuribus, infames sint & inhabiles ad beneficia Ecclesiastica & publica officia atque honores.

Ad quartum, quod sit diuersa ratio in filiis lapsorum penitentium, quam in filiis hæreticorum pertinacium, id negamus quoad forum exterius, vt prædiximus. Nec contrarium probat dictus §. *hoc sanè*: quia non loquitur in filiis lapsorum, sed lapsorum tantum, vt aperte supra ostendimus.

Denique verum non est absolute filios hæreticorum puniri ex alieno delicto, siquidem filij post delictum patris generi non tam ex aliena culpa, quam ex propria puniuntur, vt sentit Alexand. Ales. in 5. parte sue Summæ, *quest. 41. membro 4. art. 1. ibi.* In peccato originali non punitur filius pro peccato alterius: solum enim erat vnusquisque nostrum in persona, aut saltem in radice, cum primus delinqueret parens, & quia sic in illo eramus consentimus interpretati, & probat latius ex aliis nouissime Ceual. in suis practic. *questionibus communibus contra communes, questione 653. num. 6. cum sequentibus*, & optimè Cosmas Philarchus Pistoriens. Canonicus de officio Sacerd. 2. tom. lib. 3. de dogmatic. fidei, c. 16. pag. 492. cum sequenti.

Ex quibus omnibus verè, vt præmittitur, pensatis & rectè collatis appareat clarè veritas huius secundæ sententiæ communis & tenendæ, & improbabilitas contrariæ.

S V M M A R I V M.

- 1. Pena de los sorteros y aduinios, y de los que van a ellos, & num. segg. vsque in finem.
- Sorteros y aduinios, y de los que van a ellos, y quale sean estos, y de sus penas, per totam questionem. De

De panis de los Sorteros y Aduinios, y de los que van a ellos.

In l. 5. 6. & 7. tit. 3. lib. 8. nouæ collect. Reg.

Q V Æ S T I O LVII.

1. Q V Æ S T I O N E S in lege §. 6. & 7. loquentes de las penas, en que caen los Sorteros y Aduinios y los que van a ellos, y los que van de hechizeros y aduinios, y agoreros, y otras cosas defendidas posuimus in lege §. 1. in hoc lib. 8. & latissimè agit de hac materia per 22. capita Petr. Gregor. lib. 34. *Synag. iuris vniuersi*, post Paulum Grilland. in tract. de sortileg. & alios. Materia superstitionis hic conuenit, quam exactè declarat D. Simanc. de iust. Cathol. tit. 63. per totum, à quo nonnulla breuiter de summam.

2. Deuteronomio cap. 18. legitur: *Cane ne imitari velis abominaciones gentium, neque inueniatur in te qui lustrat filium suum aut filiam ducens per ignem, aut qui Ariolos seiscitur, & obseruet somnia atque auguria, nec sit maleficus, nec incantator, neque qui Pytones consulat, neque diuinos, & querat à mortuis veritatem.* Omnia enim hæc abominantur Dominus, & propter ista, modis scelerata delibit eos. Somniis igitur credere superstitionis & impium est: *Non augurabimini, neque obseruabitis somnia*, inquit Sacra scriptura *Leuitic. 2. 1. Ecclesiast. 34.* Diuus Thomas 2. 2. *questione 95. artic. 6.* vbi hoc intelligit de ea diuinatione suscepta in somniis, quæ ex demonum reuelatione procedit, quia hæc est superstitionis & omnino illicita; secus de illa suscepta in somniis, quæ ex diuina sunt reuelatione, aut quauis naturali causa intrinseca vel extrinseca, quia hæc diuinatione illicita non est. Somnia extollunt imprudentes, quasi qui apprehendit viam, & persequitur ventum: sic & qui attendit ad vana mendacia & somnia malefacientium. Non est igitur somnis adhibenda fides, quia vana sunt, & ex repletione, aut vacuitate, aut ægritudine, aut illusionem demonum, aut ex causis naturalibus eorum imagines & phantasma prouenire solent, Simanc. d. c. 63. n. 5.

3. Qui putant dies quosdam fortunatos, alios infelices esse, hi proculdubio vehementes errant, vt probat Simanc. dicto tit. 63. n. 6. referens Beatum Augustinum dicentem magnum peccatum esse dies obseruare, menses & annos & tempora: sicut obseruant qui certis diebus, siue mensibus, siue annis volunt & nolunt aliquid inchoare, eo quod secundum vanas doctrinas hominum facta, vel in facta existiment tempora, cap. non obseruetis cum sequentibus, 26. *quest. 7.* vbi latè hoc improbat.

4. Superstitiosum est etiam ex syderibus & cometis, & facibus cœlestibus futura prædicare, quorum omnium impia teimeritas coercenda & reprimenda est; sed illorum præcipue, qui omnia pendere ab astris, & ab eis largiri putant: hi enim consummati hæretici sunt; inquit enim Ilias 47. *Augures, qui contemplantur sydera & supputant menses, sic ex eis annuntiant ventura tibi, ecce facti sunt quasi stipula, ignis combussit eos* & per Hierem. cap. 10. Dominus: *Iuxta vias gentium nolite discedere, & à signis cœli nolite muerere, que timent gentes nolite timere, ea, quæ neque malo possunt facere neque bene, & D. Hiero. Praxis Criminalis.*

5. Superstitiosum est etiam ex syderibus & cometis, & facibus cœlestibus futura prædicare, quorum omnium impia teimeritas coercenda & reprimenda est; sed illorum præcipue, qui omnia pendere ab astris, & ab eis largiri putant: hi enim consummati hæretici sunt; inquit enim Ilias 47. *Augures, qui contemplantur sydera & supputant menses, sic ex eis annuntiant ventura tibi, ecce facti sunt quasi stipula, ignis combussit eos* & per Hierem. cap. 10. Dominus: *Iuxta vias gentium nolite discedere, & à signis cœli nolite muerere, que timent gentes nolite timere, ea, quæ neque malo possunt facere neque bene, & D. Hiero. Praxis Criminalis.*

nym. inquit: *Obseruare auguria, requirere stellarum cursu, & euentus ex his futurorum rimari, ceterisque huiusmodi superstitionibus implicari, approbrium Aegypti est idololatriæ matris.* cap. sed & illud, 26. *questione 2.* Simanc. dicto titul. 63. numer. 7. & 8. Hoc tamen intelligendum est, nisi per rationes & causas naturales inquiratur, vt prædiximus *vbi supra*, & ita concludit Diuus Thom. 2. 2. *questione 95. artic. 5.* in conclusione dicens. Contingentium & casualium per certitudinem diuinatio superstitionis & illicita est: diuinatio vero naturalium futurorum, quæ ex cœlestium dispositione necessario eueniunt, non illicita sed honesta est, & ibi in responsione hoc magis declarat, necnon & Caiet. super eo articulo.

Per sortes quoque de occultis, aut futuris inquirere superstitionis est, Gratian. in capite *hi qui, & cap. fors, 26. quest. 2.* & inquit, D. August. epist. 119. Hi qui de paginis Euhangelicis sortes legunt, etsi optandum est vt id potius faciant quam ad demonia consulenda concurrant; attamen ista mihi displicet consuetudo, ad negotia secularia & ad vitæ huius vanitatem diuina oracula velle conuertere. Et D. Thom. dicto *art. 95. artic. 8.* agens vtum diuinatio sortium sit illicita, concludit quod diuinatio per sortes demonum imperio commissa illicita sit, vt vero in Deum referuntur non illicitum est quodpiam per sortes diuinari.

S V M M A R I V M.

- 1. Magia an liceat vti ad bonum finem, nempe ad curandum morbos & sanandum infirmitates? & per totam questionem.
- 2. Licet per preces sacrorum verborum procurare salutem, vel alia visitia, dummodo habeant solum respectum ad sacra, & ad virtutem diuinam.
- 4. Encantadores maleficos y otros que guardan varias supersticiones, y sus penas.
- 5. Astrologos, Mathematicos, y otros qualesquier que exercen arte judiciaria de Astrologia, &c. de quibus hic, y sus penas.

An liceat vti magia ad bonum finem.

In eandem l. 6.

Q V Æ S T I O LVIII.

1. VERO circa intellectum dictæ legis 6. ibi, *ni cortar la rosa del monte porque saue la dolencia que llaman rosa, ni de otras cosas semejantes a ellas por auer salud, ni de otras cosas temporales que codician*, an liceat vti magia ad bonum finem, nempe ad curandos morbos & sanandas infirmitates? Lex nostra 6. in præmissis verbis hoc improbat, & D. August. quoque in secundo de doctin. Christian. dicens *superstitionem pertinere molimina magicarum artium, & ligatura & remedia, quæ Medicorum quoque disciplina condemnat, siue in præcantationibus, siue in quibusdam nois, quos charactères vocant, siue in quibusdamque rebus suspendendis atque insignandis*: & declarat Sanctus Thom. 2. 2. *questione 96. art. 2. ad secundam.*

Interdum enim demones & Magos eadem ratione, qua possunt morbos inferre, posse & curare palam est, vel cum superstitione vel sine ea, & cum rebus, quae curandi vires habent, adhibitis latent, vel sublata causa impedimenti fanitatis, quam ipsi norunt, vel imposuerunt Dei voluntate, & permissione. Interdum tamen ipsi simulat morbos curare, qui cum curati vere non sint, tamen ad tempus curatos videri faciunt adhibitis quibusdam, quibus leniunt dolorem quem tollere non possunt. Exempla pauca profert. Petr. Gregor. *secunda parte synag. iur. vniuers. lib. 34. cap. 17. vbi num. 5. ait*, quod neque istis Magis, qui remedia iactant, impunitas semper data est, quinimo & fuit poena constituta merito. Quamuis enim medicamenta & iucunda per se, & desiderabilia sint, modus tamen per magicam curandi displicuit, vt loquens de sacri morbi per incantationes curatione affirmat Hippocrat. *l. 4. de sacro morbo*, & de aliis morbis, & alij auctores, quos ibi citat Petr. Gregor. & tandem Anton. Caracallan. damnantem eos, qui remedia quartanis febribus collo annexa gestarent. Similiter idem Petr. Gregor. *ibidem cap. 18. in principio*, inquit, quod licet magia probata videatur quibusdam, quae certis bonis finibus concludi existimatur, veluti ea, quae ad conciliandos homines & ad amorem philtra conficit, vel iucunda quaedam exhibet, vel morbis medetur, haec tamen omnia, quia bene non sunt & scelestissima sunt, sunt improbata. Et tandem profert in medium horum exempla ex quibusdam historiis, & addit quod haec, quae veteris artibus scimus facta, & quae credulorum mentes decipere possunt, poenam merentur: atque hos, qui obiecta specie finis boni interim malo, seu magia vtuntur, puniendos esse recte definit, non quod bonum quod quaerunt malum sit; sed quod male illud assequi desiderant; nec sunt facienda mala vt inde proueniant bona, quod ibi latius prosequitur, & ita merito poenam mortis per nostram l. 6. his imponitur. Et vt inquit D. Augustin. *de ciuitate Dei*, & habetur *in cap. qui sine*, 26. *questione 2.* qui sine Saluatore salutem vult habere, & sine vera sapientia existimat se prudentem fieri posse, non sanus, sed aeger; non prudens, sed stultus in aegritudine assidua laborabit, & in necessitate noxia stultus & demens permanebit. Ac proinde omnis inquisitio, & omnis curatio, quae a diuinis & magicis artibus, vel ab ipsiis demoniis in Idolorum cultura expetitur, mors potius dicenda est quam vita, & qui ea sectantur si se non correxerint ad aeternam perditionem tendunt, Psalmista dicente, *omnes dy genium demonia, &c.* & prosequitur. Itaque haec vanitas magicarum artium ex traditione malorum Angelorum in toto orbe terrarum plurimis seculis inualuit, quandam scientiam futurorum & infernorum, & per inuentiones eorum inuenta sunt aruspicia & augurationes, & ipsa quae dicuntur oracula & necromantia. Et probat textus *in cap. ex inuarum, de sortileg.* vbi non fuit licitum inspicere Astrolabium ad furum cuiusdam Ecclesiae recuperandum, etiam bono zelo & simplicitate; quinimo id grauissimum est & non modica inde peccati macula contrahitur.

Sed contra supradicta omnia videtur textus *in 2. l. 4. c. de malef. & malem.* vbi dicitur: Eorum est scientia puniendae & seuerissimae, nempe legibus vindicanda, qui magicis accincti artibus, aut contra salutem hominum moliri, aut pudicos animos ad libidinem deflectisse deteguntur. Nullis

vero criminationibus implicanda sunt remedia humanis quaesita corporibus, aut in aegrelibus locis innocenter adhibita iustitiam, ne matris vindemiis metuerentur imbres, aut ventis, grandinisque lapidatione quaterentur, quibus non cuiusque salus aut affirmatio laederetur, sed quorum proficerent actus ne diuina munera & labores hominum stererentur, vbi Barr. dicit quod illa lex, facit contra dictum B. Thomae, qui reprobat istas incantationes. Et cum dicta l. 4. concordat l. 3. *isi. 2. 3. parti. 7. ibi: Pero los que fizessen encantamientos, o otras cosas con intencion buena, assi como sacar demonios de los cuerpos de los homes, o para desligar a los que fuesen marido o muger, que no pudiesen conuenir, o para de sacar nube que bechase granizo o niebla, por que no corrompiesse los frutos, o para matar lagofia o pulgar, que daña el pan o las viñas, o por alguna otra razon prouechofa semejante destas, no deue auer penassante dezimos que deue recibir galardon por ello.* Ergo habemus leges permissentes magicam illam concernentem salutem, & bonum aliquod procurantem. ¶ Nihilominus tamen rectius statutum inuenimus apud Leonem Caesarem & hanc quoque magicam prohibendam & puniendam esse, qui de hac re constitutionem 65. edidit, teste Petro Greg. *vbi sup. c. 18. n. 8. & iustissime per leg. nostram 6. poena mortis punitur huius criminis reus.*

Obseruandum est igitur in praxi, de iure canonico & etiam nouiori Regio per nostram l. 6. hodie ista non licere etiam ad bonum finem, vt in iuribus supra allegatis, & probat D. Simanc. *de infirm. Caibol. tit. 63. n. 17. cum sequentibus*, & Greg. Lopez *in dicta l. 3. in glossa raxon prouechofa*, vbi citat hanc nostram l. Regiam & Angel. *in d. l. 4. c. de malef. &c.* hoc intelligens, nisi iste incantationes fiant virtute diuina, non per inuocationem demonum, quia istud est prohibitum omni iure. Itaque illa, quae sunt supersticiosa, & quae de per se non possunt naturaliter causare istos effectus, nec possunt operari tanquam causa, sed solum quasi signa, & sic pertinent ad pacta significationum cum demonibus inita, sunt illicita secundum D. Thom. *2. 2. q. 96. art. 2. in conclus. & ad secundum*, sequitur Greg. Lop. *vbi supra*, & hinc deducens licere per preces sacrorum verborum procurare salutem, vel alia vitia, dummodo habeant solum respectum ad sacra & ad virtutem diuinam secundum Alber. *in dicta l. 4.* & inquit Bald. *in l. fin. in principio, col. 1. c. commun. de legat. ex D. Thom. quem citat*, quod aliquando demones, qui sunt infra Lunam & aërem, permissione diuina assignant nostra corpora & bona, & ideo sunt quaedam incantationes, per quas Angeli boni nos tuerentur contra malignam demonum: habetque Ecclesia contra huiusmodi eminentem tempestatem fulgurum & grandinis particularem exorcismum, vt patet in manuali Ecclesiastico, quo Parochi communiter vtuntur, & in fine Breuiarij Romani.

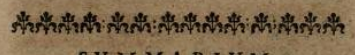
Aduersus autem incantatores, maleficos, & vanarum superstitionum obseruatores est motus proprius Alexand. IV. *incip. cum accepimus*: & contra maleficos & sortilegos est alius motus proprius Leonis X. *incipiens, honestis*, datus ann. 1231. die 15. Februarij. Et de libris Astrologiae iudicialis & Chiromantiae late agit Pagna *in secunda parte director. Inquisit. scholio 41. versiculo*, inter hos libros, & schol. 43. *versiculo*, scilicet libros Necromantiae, Paul. Fulcius, *de visitat. lib. 2. capit. 31. numer. 6.* ¶ De omnibus supradictis est hodie motus proprius Sixti V. dat. ann.

INCANTA

De poena iterationis Baptismi. QVASTIO LIX.

Incarnationis dominicae 1385. nonis Ianuarij, ann. 1. fuit Pontificatus, vbi Summus Pontifex magna & sancta praefatione praemissa, in qua affirmat, non esse dubitandum in huiusmodi futurorum contingentium, & fortuitorum euentuum cognitione & praecognitione (futuris euentibus ex naturalibus causis necessario vel frequenter prouentibus, quae ad diuinationem non pertinent, sed duntaxat exceptis) diaboli operationem se fallaciter immiscere, vt sua fraude, ac dolis miferos homines a via salutis auertat & laqueo damnationis inuoluat, damnans & reprobens omne genus diuinationum, quae diabolo auctore ad fidelium deceptionem a curiosis, vel perditis hominibus fieri solent, illa perpetuo valitura constitutione Apostolica auctoritate statuit & mandauit.

Quod tam contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscumque dictae iudicariae Astrologiae artem (praeterquam circa agriculturam, navigationem, & rem medicam) in posterum exercentes, aut facientes iudicia & naturas hominum, quibus de futuris contingentibus successibus, fortuitisque casibus, aut actionibus humana voluntate pendentibus aliquid euenturum affirmare audent, etiam si id se non certo affirmare asserant, aut protestentur, quam circa alios virtusque sexus, qui supradictas damnatas, vanas, fallaces & perniciosas diuinandi artes, siue scientias exercent, profitentur & docent, aut discunt, quivē huiusmodi illicitas diuinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incantationes, ac praemissa detestanda scelera & delicta (vt praefertur) faciunt, aut in eis se quomodolibet intro mittunt, cuiuscumque dignitatis, gradus & conditionis exsint, tam Episcopi & Praelati superiores ac alij Ordinarij locorum, quam Inquisitores haereticae prauitatis vbique gentium deputati, etiam si in plebisque ex his casibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentius inquirant & procedant, atque in eos seuerius canonicis poenis & aliis eorum arbitrio animaduertant Insuper & prohiberent omnes & singulos libros, opera & tractatus huiusmodi iudicariae Astrologiae, Geomantiae, Hydromantiae, Aëromantiae, Pyromantiae, Oenomantiae, Chiromantiae, Necromantiae, artis Magicae, aut in quibus sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incantationes ac superstitiones continentur, &c. prout latius continentur in d. constitutione Sixti V.

SVM MARI VM.

- 1 Iterationis Baptismi poena, & n. 5. cum sequ. vltima peccatum mortale, vt in n. 4.
- 2 Baptismus in dubio conditionaliter potest iterari.
- 3 Baptizans conditionaliter vere non dicitur baptizare.
- 11 Baptizans ubi an efficiatur irregularis? & an si absolute baptizet n. 12. Et n. 13. quid quando ignoranter baptizat filios infidelium?
- 14 Irregularitas non contrahitur ob solum ceremoniarum iterationem.
- 15 Baptizati irregularitatem incurram. Limitatur in rebaptizato ratiocante postea sciente extero actum Baptismi, vt in n. 16.

VERO qua poena iure quis puniatur pro crimine grauissimo iterationis Baptismi? Et hoc quidem grauissimum esse peccatum patet ex variis sententijs Pontificum, Conciliorum & Patrum, de quibus in c. non licet secundum cum sequ. de consecratione dist. 4. Rebaptizatus namque in tantum odio habetur, quod qui non ignari rebaptizantur dicuntur quasi iterum crucifigere Christum, vt in cap. quibus eiusdem tituli: & inquit Clemens Papa VI. c. 15. *constit. Apostolic.* quod qui initiatos iterum baptizat, re praesumunt, crucifigunt Dominum, & iterum eum interunt, derident diuina, elidunt sancta, insultant spiritui, sanguinem sanctum veluti communem contempunt. Idem docent Damasus lib. 4. de fide orthodox. cap. 1. Leo Papa ad Rustic. Episcopum epistola 70. cap. si nullo, de consecratione dist. 4. S. Thom. in 3. parte q. 66. art. 9. communiter Theologi in 4. Sententiar. dist. 6. Alphons. ad Cast. lib. 2. de haer. cap. de baptis. haer. 5. Greg. Lop. in l. 9. glossa i. in 4. part. 1. Hodie in Concil. Trident. sess. 7. cano. 11. ita cauetur: Si quis dixerit verum, & ritē collatum baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fides Christi negauerit, cum ad penitentiam conuerteretur, anathema sit, & sess. 14. cap. 20. Rationem assignat Patet Suarez in 3. partem D. Thom. 3. tom. q. 71. dist. 31. sess. 6. vbi obseruat tunc proprie hoc praecceptum violari, scilicet de sacro baptismum non reiterando, quando constat hominem esse baptizatum sufficienti ritu externo, saltem quoad substantiam Sacramenti, & nulla est probabilis ratio dubitandi de intentione debita ministrī, quae semper praesumitur sufficiens, nisi aliunde sit probabilis suspitionis ratio. Cum vero ita de baptismum constat, non solum erit peccatum absolute iterum baptizare, sed etiam sub conditione; vt ibi late probat.

In casu autem dubij, quando sunt aliqua indicia ad suspicandum puerum non esse baptizatum, non tamen sufficientia ad ferendum absolutum aut definitum iudicium, tunc licitum est talem puerum baptizare, vt in cap. parum. cum sequentibus, de consecratione dist. 4. ex Leone Papa epistola 3. c. 1. & epistola 92. c. 16. & ex Gregor. epistola 4. & Concil. Carthaginen. 5. cap. 6. Et tunc ad tollendum omnia pericula addenda est conditio si non es baptizatus, ego te baptizo, vt praecipitur in c. 2. de baptisimo. Antequam tamen in huiusmodi casu iterum detur baptismus, adhibenda est moralis diligentia ad tollendum dubium: nam si statim absque vilo examine detur baptismus, valde temere haeret, & contra reuerentiam Sacramento debitam, vt recte docuit Sotus in 4. dist. 3. art. 9. reprehendens contrariam consuetudinem aliquorum parochorum, qui maiori reprehensione digni sunt, si quem constat esse priuatim domi baptizatum, iterum sub conditione baptizant. Sed in eo casu debent ceremonias & ritus baptismi supplere, & ea quae sunt substantialia omittere; Nauar. in summa c. 27. num. 246. sequitur Suarez vbi supra, in versicul. 2. est aduertendum, & tenet Victoria in summa de baptisimo num. 35. versic. est pessima abusio, & Ignatius Salced. in addis. ad praetice. Bernardi Diaz de Lug. c. 18. versic. aqua quidem, ibi nec ali-

M 4